ב

ב. ובשבועה מדבריהם שנאמר ונשבע על שקר וגו׳ ואין
לך שבועה שהיא קלה מזו שכל אדם נשבע בה ואפילו
בדבר שאין בו ממש ולפיכך נאמר בה לא ינקה ה׳ את
אשר ישא את שמו לשוא ואין לך שבועה שהיא חמורה
מזו שכל המשבע בה ומעיד עדות שקר בדבר שאין בו
ממש אפילו בדבר שהוא ידוע לכל שאין בו ממש כגון
שיאמר עד שראה את ראובן שהכה את שמעון והוא
לא ראה אלא שמע שראובן הכה את שמעון הרי זה
נשבע לשוא ונוטל שכר שבועת שוא ועובר בלא תשא
ואם נשבע לשקר ונתחייב בדבר ממון הרי זה נשבע
לשקר ונוטל שכר שבועת שקר ועובר בלא תשא ובלא
תענה ואם נשבע לשקר ונתחייב בדבר שיש בו מלקות
הרי זה נשבע לשקר ונוטל שכר שבועת שקר ועובר
בלא תשא ובלא תענה ובלא תשבעו בשמי לשקר ואם
נשבע לשקר ונתחייב בדבר שיש בו מיתה הרי זה נשבע
לשקר ונוטל שכר שבועת שקר ועובר בלא תשא ובלא
תענה ובלא תשבעו בשמי לשקר ובלא תחלל את שם
אלהיך ואם נשבע לשקר ונתחייב בדבר שיש בו מיתה
בידי שמים הרי זה נשבע לשקר ונוטל שכר שבועת
שקר ועובר בלא תשא ובלא תענה ובלא תשבעו בשמי
לשקר ובלא תחלל את שם אלהיך ובלא תכחישו בעמיתו
ואם נשבע לשקר ונתחייב בדבר שיש בו כרת הרי זה
נשבע לשקר ונוטל שכר שבועת שקר ועובר בלא תשא
ובלא תענה ובלא תשבעו בשמי לשקר ובלא תחלל את
שם אלהיך ובלא תכחישו בעמיתו ובלא תשבעו בשמי
לשוא ואם נשבע לשקר ונתחייב בדבר שיש בו עונש
כרת ומיתה בידי שמים הרי זה נשבע לשקר ונוטל שכר
שבועת שקר ועובר בלא תשא ובלא תענה ובלא תשבעו
בשמי לשקר ובלא תחלל את שם אלהיך ובלא תכחישו
בעמיתו ובלא תשבעו בשמי לשוא ובלא תשבעו בשמי
לשקר ואם נשבע לשקר ונתחייב בדבר שיש בו עונש
כרת ומיתה בידי שמים ומלקות הרי זה נשבע לשקר
ונוטל שכר שבועת שקר ועובר בלא תשא ובלא תענה
ובלא תשבעו בשמי לשקר ובלא תחלל את שם אלהיך
ובלא תכחישו בעמיתו ובלא תשבעו בשמי לשוא ובלא
תשבעו בשמי לשקר ובלא תשבעו בשמי לשקר ואם
נשבע לשקר ונתחייב בדבר שיש בו עונש כרת ומיתה
בידי שמים ומלקות ותשלומין הרי זה נשבע לשקר
ונוטל שכר שבועת שקר ועובר בלא תשא ובלא תענה
ובלא תשבעו בשמי לשקר ובלא תחלל את שם אלהיך
ובלא תכחישו בעמיתו ובלא תשבעו בשמי לשוא ובלא
תשבעו בשמי לשקר ובלא תשבעו בשמי לשקר ובלא
תשבעו בשמי לשקר ואם נשבע לשקר ונתחייב בדבר
שיש בו עונש כרת ומיתה בידי שמים ומלקות ותשלומין
הרי זה נשבע לשקר ונוטל שכר שבועת שקר ועובר
בלא תשא ובלא תענה ובלא תשבעו בשמי לשקר ובלא
תחלל את שם אלהיך ובלא תכחישו בעמיתו ובלא
תשבעו בשמי לשוא ובלא תשבעו בשמי לשקר

ב ויבא ויעמד אל פתח שער העיר ויגיד בם לאמר שמעו נא ראשי אבות העדה ושפטי ישראל את אשר אנכי מדבר באזניכם היום ואל יקח לבבכם לומר כי אין בעיר הזאת אנשים אשר יוכלו לשפוט את הדבר הזה כי אם אנכי לבדי ואני לא אוכל לשפוט את כל העם הזה כי רבים הם ואין בהם איש אשר יוכל

ואם אמרו שהוא בכלל הנזכר ואינו נזכר בפני עצמו. אמרו
הוא לפי שלא נזכר בפני עצמו אלא בכלל הנזכר
עמו. ולפי זה אם נזכר בפני עצמו אינו

ואמר לו אבי אבי רכב ישראל ופרשיו ויבך עוד ולא ראהו עוד ויחזק באלישע ויקרע אלישע בגדיו קריעה גדולה ויקח את אדרת אליהו אשר נפלה ממנו ויכה את המים ויאמר איה יי אלהי אליהו גם הוא ויכו המים הלום והלאה ויעברו בני הנביאים אשר מירחו לקראתו ויראו אותו עומד על המים ויאמרו ניח רוח אליהו על אלישע ויבואו לקראתו וישתחוו לו ארצה ויאמרו אל אלישע הנה נא עם עבדיך חמשים איש חיל ילכו נא ויבקשו את אדוניך פן נשאו רוח יי ויהשלכהו על אחד ההרים או אל אחת הגאיות ויאמר לא תשלחו ויפצרו בו עד בושו ויאמר שלחו ויעברו חמשים איש ויבקשו שלשת ימים ולא מצאוהו ויבואו אליו והוא ישב בירחו ויאמר אליהם הלא אמרתי אליכם לא תלכו ויבקשו שלשת ימים ולא מצאוהו ויאמרו אל אלישע הנה נא מושב העיר טוב כאשר אדוני רואה והמים רעים והארץ משכלת ויאמר קחו לי צלוחית חדשה ושימו שם מלח ויקחו אליו ויצא אל מוצא המים וישלך שם מלח ויאמר כה אמר יי רפאתי למים האלה לא יהיה משם עוד מות ומשכלת ויברא המים עד היום הזה כדבר אלישע אשר דבר ויעל משם בית אל והוא עולה בדרך ונערים קטנים יצאו מן העיר ויתקלסו בו ויאמרו לו עלה קרח עלה קרח וגו׳ ויפן אחריו וירא אותם ויקללם בשם יי ותצאנה שתי דובות מן היער ותבקענה מהם ארבעים ושנים ילדים וילך משם אל הר הכרמל ומשם שב שמרון וימלך את יהורם בן אחאב בשנת שתים עשרה ליהושפט מלך יהודה וימלך שתים עשרה שנה ויעש הרע בעיני יי רק לא כאביו ואמו ויסר את מצבת הבעל אשר עשה אביו ויתדבק בחטאות ירבעם בן נבט אשר החטיא את ישראל לא סר ממנו ויצא מישע מלך מואב את ישראל בכר ונקד ושלח אל יהורם בן אחאב ואל יהושפט מלך יהודה לאמר מלך מואב פשע בי לכה אתי ואעזרך ויעל יהורם ויפקד את כל ישראל וילך ויעבר בדרך המדבר ויאמר יהושפט אי זה מבלעדינו נתקרב אל יי ויען אחד מעבדי מלך ישראל ויאמר פה אלישע בן שפט אשר יצק מים על ידי אליהו ויאמר יהושפט יש אתו דבר יי וירדו אליו מלך ישראל ויהושפט ומלך אדום ויאמר אליהו לא כי יי קרא לשלשת המלכים האלה לתת אותם ביד מואב ויאמר אליהו חי יי צבאות אשר עמדתי לפניו אם לולי פני יהושפט מלך יהודה אני נושא אותך לא אביטך ואליך לא אראה ועתה קחו לי מנגן והיה כנגן המנגן ותהי עליו יד יי ויאמר כה אמר יי עשו הנחלים האלה גבים גבים ולא תראו רוח ולא תראו גשם והנחלים האלה ימלאו מים ושתיתם אתם אתם ומקניכם ובהמתכם ואת כל כלי מחנה קלה בעיני יי ונתן את מואב בידכם והכיתם כל עיר מבצר וכל עיר מבחר ועץ טוב תפילו וכל מעיני מים תסתמו וכל חלקת טוב תכאיבו באבנים ויהי בבקר כעלות המנחה והנה מים באים מדרך אדום ותמלא הארץ את המים וכל מואב שמעו כי עלו המלכים להלחם בם ויזעקו אל כל חגר חגורה ומעלה ויעמדו על הגבול וישכימו בבקר וישמש האור על המים וירא מואב את המים מנגד אדמים כדם ויאמרו דם זה החרבו המלכים וחרב הכו איש את רעהו ועתה לשללה מואב ויבאו אל מחנה ישראל וישראל קמו ויכו את מואב וינסו מפניהם ויבואו הכה להכותם ואת הערים יהרסו ואת כל חלקת הטוב ישלכו איש אבניו ומלאוה ואת כל מעיני המים יסתמו וכל עץ טוב יפילו עד הותירם את קיר חרשת באבניה ויסבו הקלעים ויכתוה וישלח מלך מואב אל מלך אדום לקחת אתו אל המלחמה ולא אבה ויקח את בנו הבכור אשר ימלך תחתיו ויעלהו עולה על החומה ויהי קצף גדול על ישראל ויסעו מעליו וישובו לארצם ויהי אחרי מות אחאב ויפשע מואב בישראל ויעל אחזיהו בשנת שתים עשרה ליהושפט מלך יהודה וימלך שנתים על ישראל בשמרון ויעש הרע בעיני יי וילך בדרך אביו ובדרך אמו ובדרך ירבעם בן נבט אשר החטיא את ישראל ויעבד את הבעל וישתחו לו ויכעס את יי אלהי ישראל ככל אשר עשה אביו ויפל אחזיהו בשבכה בעליתו אשר לשמרון וימרץ וישלח מלאכים ויאמר אליהם לכו דרשו בבעל זבוב אלהי עקרון אם אחיה מחליי זה ומלאך יי דבר אל אליהו התשבי קום עלה לקראת מלאכי מלך שמרון ודברת אליהם הלכו דרשו בבעל זבוב אלהי עקרון וגו׳ ויאמר אליהם מה מספר האיש העלה לקראתכם ויאמרו אליו איש בעל מעיל ואזור עור אזור במתניו ויאמר אליהם איש תשבי הוא ויאמר אליו שר חמשים ואת חמשיו ויעל אליו והנה יושב על ראש ההר ויאמר אליו איש האלהים המלך דבר רד ויען אליהו ויאמר אל שר החמשים אם איש אלהים אנכי ותרד אש מן השמים ותאכל אותך ואת חמשיך ותרד אש מן השמים ותאכל אותו ואת חמשיו וישלח עוד אליו שר חמשים שלישי וילך שר החמשים השלישי ויכרע על ברכיו נגד אליהו ויתחנן אליו ויאמר אליו איש האלהים תיקר נא נפשי ונפש חמשים עבדיך אלה בעיניך הנה ירדה אש מן השמים בשני השרים הראשונים ואת חמשיהם ועתה תיקר נפשי בעיניך ויאמר מלאך יי אל אליהו רד אתו אל תירא מפניו ויקם וירד אתו אל המלך ויאמר אליו כה אמר יי יען כי שלחת מלאכים לדרוש בבעל זבוב אלהי עקרון הכי מאין אלהים בישראל לדרוש בדברו לכן המטה אשר עלית שם לא תרד ממנה כי מות תמות ויאמר אליהו אם איש אלהים אנכי ותרד אש מן השמים ותאכל אותך ואת חמשיך ותרד אש מן השמים ותאכל אותו ואת חמשיו וירד אש אלהים מן השמים ותאכל אותו ואת חמשיו וישלח עוד שר חמשים שלישי וילך שר החמשים השלישי ויעל ויכרע על ברכיו נגד אליהו ויתחנן אליו ויאמר אליו איש האלהים נא תיקר נפשי ונפש חמשים עבדיך אלה בעיניך הנה ירדה אש מן השמים בשני השרים הראשונים ואת חמשיהם ועתה תיקר נפשי בעיניך ויאמר מלאך יי אל אליהו רד אתו אל תירא מפניו ויקם וירד אתו אל המלך ויאמר אליו כה אמר יי יען כי שלחת מלאכים לדרוש בבעל זבוב אלהי עקרון הכי מאין אלהים בישראל לדרוש בדברו לכן המטה אשר עלית שם לא תרד ממנה כי מות תמות ויאמר אליהו אם איש אלהים אנכי ותרד אש מן השמים ותאכל אותך ואת חמשיך ותרד אש מן השמים ותאכל אותו ואת חמשיו וירד אש אלהים מן השמים ותאכל אותו ואת חמשיו וישלח עוד שר חמשים שלישי וילך שר החמשים השלישי ויעל ויכרע על ברכיו נגד אליהו ויתחנן אליו ויאמר אליו איש האלהים נא תיקר נפשי ונפש חמשים עבדיך אלה בעיניך הנה ירדה אש מן השמים בשני השרים הראשונים ואת חמשיהם ועתה תיקר נפשי בעיניך ויאמר מלאך יי אל אליהו רד אתו אל תירא מפניו ויקם וירד אתו אל המלך ויאמר אליו כה אמר יי יען כי שלחת מלאכים לדרוש בבעל זבוב אלהי עקרון הכי מאין אלהים בישראל לדרוש בדברו לכן המטה אשר עלית שם לא תרד ממנה כי מות תמות ויעש כדבר יי אשר דבר אליהו וימלך יהורם תחתיו בשנת שתים ליהורם בן יהושפט מלך יהודה כי לא היה לו בן ויתר מואב מעל ישראל ויהי בהעלות יי את אליהו בסערה השמימה ואליהו והאלישע הולכים מן הגלגל ויאמר אליהו אל אלישע שב נא פה כי יי שלחני עד הירדן ויאמר אלישע חי יי ונפשך אם אעזבך ויבואו בית אל ויצאו בני הנביאים אשר בבית אל אל אלישע ויאמרו אליו הידעת כי היום יי לוקח את אדוניך מעל ראשך ויאמר גם אני ידעתי הסו אל תדברו ויאמר אליהו אל אלישע שב נא פה כי יי שלחני יריחו ויאמר אלישע חי יי ונפשך אם אעזבך ויבואו יריחו ויקרבו בני הנביאים אשר ביריחו אל אלישע ויאמרו אליו הידעת כי היום יי לוקח את אדוניך מעל ראשך ויאמר גם אני ידעתי הסו אל תדברו ויאמר אליהו אל אלישע שב נא פה כי יי שלחני הירדנה ויאמר אלישע חי יי ונפשך אם אעזבך וילכו שניהם ויעמדו על הירדן ויקח אליהו את אדרתו ויגלם ויכו את המים ויחצו הנה ויעברו שניהם ביבשה ויהי כעברם ואליהו אמר אל אלישע שאל מה אעשה לך בטרם אלקח מעמך ויאמר אלישע יהי נא פי שנים ברוחך ויאמר הקשית לשאול אם תראה אותי לקוח מאתך יהי לך כן ואם אין לא יהי ויהי הם הולכים הלוך ודבר והנה רכב אש וסוסי אש ויפרידו בין שניהם ויעל אליהו בסערה השמים ואלישע ראה והוא מצעק אבי אבי רכב ישראל ופרשיו ולא ראהו עוד ויחזק בבגדיו ויקרעם לשני קרעים ויקח את אדרת אליהו אשר נפלה ממנו וישב ויעמד על שפת הירדן ויקח את אדרת אליהו אשר נפלה ממנו ויכה את המים ויאמר איה יי אלהי אליהו גם הוא ויכו המים הלום והלאה ויעברו בני הנביאים אשר מירחו לקראתו ויראו אותו עומד על המים ויאמרו ניח רוח אליהו על אלישע ויבואו לקראתו וישתחוו לו ארצה ויאמרו אל אלישע הנה נא עם עבדיך חמשים איש חיל ילכו נא ויבקשו את אדוניך פן נשאו רוח יי ויהשלכהו על אחד ההרים או אל אחת הגאיות ויאמר לא תשלחו ויפצרו בו עד בושו ויאמר שלחו ויעברו חמשים איש ויבקשו שלשת ימים ולא מצאוהו ויבואו אליו והוא ישב בירחו ויאמר אליהם הלא אמרתי אליכם לא תלכו ויבקשו שלשת ימים ולא מצאוהו ויאמרו אל אלישע הנה נא מושב העיר טוב כאשר אדוני רואה והמים רעים והארץ משכלת ויאמר קחו לי צלוחית חדשה ושימו שם מלח ויקחו אליו ויצא אל מוצא המים וישלך שם מלח ויאמר כה אמר יי רפאתי למים האלה לא יהיה משם עוד מות ומשכלת ויברא המים עד היום הזה כדבר אלישע אשר דבר ויעל משם בית אל והוא עולה בדרך ונערים קטנים יצאו מן העיר ויתקלסו בו ויאמרו לו עלה קרח עלה קרח וגו׳ ויפן אחריו וירא אותם ויקללם בשם יי ותצאנה שתי דובות מן היער ותבקענה מהם ארבעים ושנים ילדים וילך משם אל הר הכרמל ומשם שב שמרון וימלך את יהורם בן אחאב בשנת שתים עשרה ליהושפט מלך יהודה וימלך שתים עשרה שנה ויעש הרע בעיני יי רק לא כאביו ואמו ויסר את מצבת הבעל אשר עשה אביו ויתדבק בחטאות ירבעם בן נבט אשר החטיא את ישראל לא סר ממנו ויצא מישע מלך מואב את ישראל בכר ונקד ושלח אל יהורם בן אחאב ואל יהושפט מלך יהודה לאמר מלך מואב פשע בי לכה אתי ואעזרך ויעל יהורם ויפקד את כל ישראל וילך ויעבר בדרך המדבר ויאמר יהושפט אי זה מבלעדינו נתקרב אל יי ויען אחד מעבדי מלך ישראל ויאמר פה אלישע בן שפט אשר יצק מים על ידי אליהו ויאמר יהושפט יש אתו דבר יי וירדו אליו מלך ישראל ויהושפט ומלך אדום ויאמר אליהו לא כי יי קרא לשלשת המלכים האלה לתת אותם ביד מואב ויאמר אליהו חי יי צבאות אשר עמדתי לפניו אם לולי פני יהושפט מלך יהודה אני נושא אותך לא אביטך ואליך לא אראה ועתה קחו לי מנגן והיה כנגן המנגן ותהי עליו יד יי ויאמר כה אמר יי עשו הנחלים האלה גבים גבים ולא תראו רוח ולא תראו גשם והנחלים האלה ימלאו מים ושתיתם אתם אתם ומקניכם ובהמתכם ואת כל כלי מחנה קלה בעיני יי ונתן את מואב בידכם והכיתם כל עיר מבצר וכל עיר מבחר ועץ טוב תפילו וכל מעיני מים תסתמו וכל חלקת טוב תכאיבו באבנים ויהי בבקר כעלות המנחה והנה מים באים מדרך אדום ותמלא הארץ את המים וכל מואב שמעו כי עלו המלכים להלחם בם ויזעקו אל כל חגר חגורה ומעלה ויעמדו על הגבול וישכימו בבקר וישמש האור על המים וירא מואב את המים מנגד אדמים כדם ויאמרו דם זה החרבו המלכים וחרב הכו איש את רעהו ועתה לשללה מואב ויבאו אל מחנה ישראל וישראל קמו ויכו את מואב וינסו מפניהם ויבואו הכה להכותם ואת הערים יהרסו ואת כל חלקת הטוב ישלכו איש אבניו ומלאוה ואת כל מעיני המים יסתמו וכל עץ טוב יפילו עד הותירם את קיר חרשת באבניה ויסבו הקלעים ויכתוה וישלח מלך מואב אל מלך אדום לקחת אתו אל המלחמה ולא אבה ויקח את בנו הבכור אשר ימלך תחתיו ויעלהו עולה על החומה ויהי קצף גדול על ישראל ויסעו מעליו וישובו לארצם ויהי אחרי מות אחאב ויפשע מואב בישראל ויעל אחזיהו בשנת שתים עשרה ליהושפט מלך יהודה וימלך שנתים על ישראל בשמרון ויעש הרע בעיני יי וילך בדרך אביו ובדרך אמו ובדרך ירבעם בן נבט אשר החטיא את ישראל ויעבד את הבעל וישתחו לו ויכעס את יי אלהי ישראל ככל אשר עשה אביו ויפל אחזיהו בשבכה בעליתו אשר לשמרון וימרץ וישלח מלאכים ויאמר אליהם לכו דרשו בבעל זבוב אלהי עקרון אם אחיה מחליי זה ומלאך יי דבר אל אליהו התשבי קום עלה לקראת מלאכי מלך שמרון ודברת אליהם הלכו דרשו בבעל זבוב אלהי עקרון וגו׳ ויאמר אליהם מה מספר האיש העלה לקראתכם ויאמרו אליו איש בעל מעיל ואזור עור אזור במתניו ויאמר אליהם איש תשבי הוא ויאמר אליו שר חמשים ואת חמשיו ויעל אליו והנה יושב על ראש ההר ויאמר אליו איש האלהים המלך דבר רד ויען אליהו ויאמר אל שר החמשים אם איש אלהים אנכי ותרד אש מן השמים ותאכל אותך ואת חמשיך ותרד אש מן השמים ותאכל אותו ואת חמשיו וישלח עוד אליו שר חמשים שלישי וילך שר החמשים השלישי ויכרע על ברכיו נגד אליהו ויתחנן אליו ויאמר אליו איש האלהים תיקר נא

ויהי כאשר שמע אדניה בן חגית ואת אביתר הכהן ואת יואב בן צרויה
ויחזק בקרנות המזבח׃ ויגד לשלמה לאמר הנה אדניה ירא את המלך
שלמה והנה החזיק בקרנות המזבח לאמר ישבעני היום המלך שלמה
אם יהמית את עבדו בחרב׃ ויאמר שלמה אם יהיה לאיש חיל ושערה
אחת ממנו לא תפול ארצה וטובו ימצא רעה ומת׃ וישלח המלך שלמה
ויורדהו מעל המזבח ויבא ויחוה לו המלך שלמה לך אל ביתך׃ ויהי
כאשר בא אדניה אל המלך שלמה ויאמר לו כה אמר המלך שלמה
הנה אדניה כשה ויאמר לו כה אמר המלך שלמה עלה ופגע בו וקברתו
והסרת את הדם החנם מעלי ומעל בית אבי׃ ויהוה ישיב את דמו
בראשו אשר פגע בשני אנשים צדיקים וטובים ממנו ויהרג אותם
בחרב ואבי דוד לא ידע את הדברים׃ ושבו דמיהם בראש יואב
בן צרויה ובראש זרעו לעולם ולדוד ולזרעו ולביתו ולכסאו יהיה
שלום עד עולם מעם יהוה׃ ויעל יהוידע בן יהוידע ויפגע בו ויהמיתהו
ויקבר בביתו במדבר׃ ויתן המלך שלמה את בניהו בן יהוידע תחתיו
על הצבא ואת צדוק הכהן נתן המלך שלמה תחת אביתר׃ וישלח
המלך ויקרא לשמעי ויאמר אליו בנה לך בית בירושלם וישבת שם
ולא תצא משם אנה ואנה׃ והיה ביום צאתך ועברת את נחל קדרון
ידוע תדע כי מות תמות דמך יהיה בראשך׃ ויאמר שמעי אל המלך
טוב הדבר כאשר דבר אדני המלך כן יעשה עבדך וישב שמעי בירושלם
ימים רבים׃ ויהי מקצה שלש שנים ויברחו שני עבדי שמעי אל אכיש
בן מעכה מלך גת ויגידו לשמעי לאמר הנה עבדיך בגת׃ ויקם שמעי
וחבש את חמרו וילך גתה אל אכיש לבקש את עבדיו וילך שמעי
ויבא את עבדיו מגת׃ ויגד לשלמה אשר הלך שמעי מירושלם גתה
וישב׃ וישלח המלך ויקרא לשמעי ויאמר אליו הלא השבעתיך ביהוה
ואעד בך לאמר ידוע תדע כי מות תמות ואתה אמרת אלי הטוב
הדבר שמעתי׃ ומדוע לא שמרת את שבועת יהוה ואת המצוה אשר
צויתיך עליה׃ ויאמר המלך אל שמעי אתה ידעת את כל הרעה אשר
ידע לבבך אשר עשית לדוד אבי והשיב יהוה את רעתך בראשך׃
ולשלמה המלך ברוכה ושלמה יהיה כסא דוד לפני יהוה עד עולם׃
ויצו המלך ביהוידע בן יהוידע ויצא ויפגע בו וימת׃ ותכון הממלכה
ביד שלמה׃

ערוך ערך אבן בוחן. אבן בוחן היא אבן שחורה שבודקים בה את הזהב כדי לדעת אם הוא טהור או מזויף. כך גם בדברי תורה, יש לבדוק ולחקור היטב כדי להבחין בין אמת לשקר.

ערוך ערך אבן בוחן. אבן בוחן היא אבן שחורה שבודקים בה את הזהב כדי לדעת אם הוא טהור או מזויף. כך גם בדברי תורה, יש לבדוק ולחקור היטב כדי להבחין בין אמת לשקר.

ולא יהיה לו שום חלק בנחלת ישראל, אלא יהיה נחשב כגוי לכל דבר, ואפילו אם יחזור בתשובה שלמה ויקבל עליו כל המצוות שבתורה, אין לו שום דין גר תושב, ואין מקבלין אותו לגר תושב לעולם, ואפילו בזמן הזה שאין דיני גרים נוהגים, מכל מקום אין מקבלין אותו לגר תושב, ואין מוכרין לו שדה ובית בארץ ישראל, ואין משכירין לו בתים בירושלים, ואין מוכרין לו בהמה, ואין מקבלין ממנו צדקה, ואין מקבלין ממנו קרבנות, ואין מקבלין ממנו מעשרות, ואין מקבלין ממנו ביכורים, ואין מקבלין ממנו שום דבר שנתנו לכהנים ולוים, ואין מקבלין ממנו שום דבר שנתנו לישראל, ואין מקבלין ממנו שום דבר שנתנו לגרים, ואין מקבלין ממנו שום דבר שנתנו לעניים, ואין מקבלין ממנו שום דבר שנתנו לצדקה, ואין מקבלין ממנו שום דבר שנתנו לגמילות חסדים, ואין מקבלין ממנו שום דבר שנתנו לבתי כנסיות ולבתי מדרשות, ואין מקבלין ממנו שום דבר שנתנו לבתי מדרשות, ואין מקבלין ממנו שום דבר שנתנו לבתי כנסי

ואמר לו אם יש לך אמונה בי אמור לי ואני אומר לך
ואם לאו אין לי מה לומר לך ואמר לו אם אין לך
אמונה בי

ואמאי לא קתני. ליתא למילתיה דאיכא למיפרך מאי
איריא הא מצטרף ליה ומשלים ליה לכזית ולא הא
דאי בעי מצטרף ליה ומשלים ליה לכזית ואי לא
לא. ועוד מאי איריא דקתני מצטרף ליה ומשלים
ליה לכזית ליתני נמי מצטרף ליה ומשלים ליה
לכזית ומאי שנא מצטרף ליה ומשלים ליה לכזית
דקתני. ומיהו לא קשיא מילתיה דרבי יוחנן
דאמר כל שאין מצטרף ליה ומשלים ליה לכזית
אינו מצטרף ליה ומשלים ליה לכזית ומאי שנא
מצטרף ליה ומשלים ליה לכזית דקתני. ומיהו
לא קשיא מילתיה דרבי יוחנן דאמר כל שאין
מצטרף ליה ומשלים ליה לכזית אינו מצטרף ליה
ומשלים ליה לכזית ומאי שנא מצטרף ליה ומשלים
ליה לכזית דקתני. ומיהו לא קשיא מילתיה
דרבי יוחנן דאמר כל שאין מצטרף ליה ומשלים
ליה לכזית אינו מצטרף ליה ומשלים ליה לכזית
ומאי שנא מצטרף ליה ומשלים ליה לכזית דקתני.
ומיהו לא קשיא מילתיה דרבי יוחנן דאמר כל
שאין מצטרף ליה ומשלים ליה לכזית אינו מצטרף
ליה ומשלים ליה לכזית ומאי שנא מצטרף ליה
ומשלים ליה לכזית דקתני. ומיהו לא קשיא
מילתיה דרבי יוחנן דאמר כל שאין מצטרף ליה
ומשלים ליה לכזית אינו מצטרף ליה ומשלים ליה
לכזית ומאי שנא מצטרף ליה ומשלים ליה לכזית
דקתני. ומיהו לא קשיא מילתיה דרבי יוחנן
דאמר כל שאין מצטרף ליה ומשלים ליה לכזית
אינו מצטרף ליה ומשלים ליה לכזית ומאי שנא
מצטרף ליה ומשלים ליה לכזית דקתני. ומיהו
לא קשיא מילתיה דרבי יוחנן דאמר כל שאין
מצטרף ליה ומשלים ליה לכזית אינו מצטרף ליה
ומשלים ליה לכזית ומאי שנא מצטרף ליה ומשלים
ליה לכזית דקתני. ומיהו לא קשיא מילתיה
דרבי יוחנן דאמר כל שאין מצטרף ליה ומשלים
ליה לכזית אינו מצטרף ליה ומשלים ליה לכזית
ומאי שנא מצטרף ליה ומשלים ליה לכזית דקתני.

ומיהו לא קשיא מילתיה דרבי יוחנן דאמר כל
שאין מצטרף ליה ומשלים ליה לכזית אינו מצטרף
ליה ומשלים ליה לכזית ומאי שנא מצטרף ליה
ומשלים ליה לכזית דקתני. ומיהו לא קשיא
מילתיה דרבי יוחנן דאמר כל שאין מצטרף ליה
ומשלים ליה לכזית אינו מצטרף ליה ומשלים ליה
לכזית ומאי שנא מצטרף ליה ומשלים ליה לכזית
דקתני. ומיהו לא קשיא מילתיה דרבי יוחנן
דאמר כל שאין מצטרף ליה ומשלים ליה לכזית
אינו מצטרף ליה ומשלים ליה לכזית ומאי שנא
מצטרף ליה ומשלים ליה לכזית דקתני. ומיהו
לא קשיא מילתיה דרבי יוחנן דאמר כל שאין
מצטרף ליה ומשלים ליה לכזית אינו מצטרף ליה
ומשלים ליה לכזית ומאי שנא מצטרף ליה ומשלים
ליה לכזית דקתני. ומיהו לא קשיא מילתיה
דרבי יוחנן דאמר כל שאין מצטרף ליה ומשלים
ליה לכזית אינו מצטרף ליה ומשלים ליה לכזית
ומאי שנא מצטרף ליה ומשלים ליה לכזית דקתני.
ומיהו לא קשיא מילתיה דרבי יוחנן דאמר כל
שאין מצטרף ליה ומשלים ליה לכזית אינו מצטרף
ליה ומשלים ליה לכזית ומאי שנא מצטרף ליה
ומשלים ליה לכזית דקתני. ומיהו לא קשיא
מילתיה דרבי יוחנן דאמר כל שאין מצטרף ליה
ומשלים ליה לכזית אינו מצטרף ליה ומשלים ליה
לכזית ומאי שנא מצטרף ליה ומשלים ליה לכזית
דקתני. ומיהו לא קשיא מילתיה דרבי יוחנן
דאמר כל שאין מצטרף ליה ומשלים ליה לכזית
אינו מצטרף ליה ומשלים ליה לכזית ומאי שנא
מצטרף ליה ומשלים ליה לכזית דקתני.

אחרי בקשה ג' ושוב אמר לה ישוע ולא ידעה שהוא ישוע
עד שאמר לה כשמה מרים ואז הכירה אותו ואמרה לו
רבוני ואמרה לו רבוני ולא אמרה לו אדוני כי אם
רבוני כי אדוני הוא שם הנכבד ורבוני הוא שם
הנכבד אבל רבוני הוא שם הנכבד ביותר כי אדוני
הוא שם הנכבד שנותן הקב"ה לכל בעלי בתים
ואפילו לעבדים ולשפחות אבל רבוני הוא שם
הנכבד שנותן הקב"ה לתלמידי חכמים ולתלמידי
תלמידי חכמים ולכל העוסקים בתורה ואמרה לו
רבוני ולא אמרה לו אדוני כי אדוני הוא שם
הנכבד שנותן הקב"ה לכל בעלי בתים ואפילו
לעבדים ולשפחות אבל רבוני הוא שם הנכבד
שנותן הקב"ה לתלמידי חכמים ולתלמידי
תלמידי חכמים ולכל העוסקים בתורה ואמרה
לו רבוני ולא אמרה לו אדוני כי אדוני הוא
שם הנכבד שנותן הקב"ה לכל בעלי בתים
ואפילו לעבדים ולשפחות אבל רבוני הוא
שם הנכבד שנותן הקב"ה לתלמידי חכמים
ולתלמידי תלמידי חכמים ולכל העוסקים
בתורה ואמרה לו רבוני ולא אמרה לו
אדוני כי אדוני הוא שם הנכבד שנותן
הקב"ה לכל בעלי בתים ואפילו לעבדים
ולשפחות אבל רבוני הוא שם הנכבד
שנותן הקב"ה לתלמידי חכמים ולתלמידי
תלמידי חכמים ולכל העוסקים בתורה
ואמרה לו רבוני ולא אמרה לו אדוני
כי אדוני הוא שם הנכבד שנותן
הקב"ה לכל בעלי בתים ואפילו
לעבדים ולשפחות אבל רבוני
הוא שם הנכבד שנותן
הקב"ה לתלמידי חכמים
ולתלמידי תלמידי
חכמים ולכל
העוסקים
בתורה

אולי מרמז שהם מבני בית אבא ואמו מבני בית אמא.
כי מרגיז לי בבבא קמא דף נח ע"ב. ע"ש.
רש"י ז"ל פירש שהיה מוכר לו מאחיו ומבני ביתו. ע"ש.
ואינו נראה כלל, שהרי אחיו מכרוהו לישמעאלים ולא לו. ומבני ביתו לא היה שם אחד. ועוד, שהרי אמר ראובן אל אחיו ואת דמו הנה נבקש, ואם היה מוכר לו, היה לו לומר הנה הוא אחינו ובשרנו הוא. ועוד, שהרי אמר יהודה אל אחיו מה בצע כי נהרוג את אחינו וגו'. ואם היה מוכר לו, היה לו לומר מה בצע כי נמכרנו לישמעאלים ולא נהרוג את אחינו. ועוד, שהרי אמר יהודה אל אחיו לכו ונ

ומצא בדרשא הלזו פנים חדשות ואמר כי הנה אמרו רבותינו ז"ל כי ישראל בגלותם בין האומות הם כמו שה בין שבעים זאבים כי כמו שהזאבים מבקשים תמיד איך יטרפו השה ולא יניחוהו לרעות בשלוה כן האומות בגלותם מבקשים תמיד איך יכלו ישראל ולא יניחום לעבוד את ה' בשלוה ובנחת כמו שהיו עובדים בבית המקדש ולכן אמרו רבותינו ז"ל שהקב"ה הבטיח את ישראל שלא יכלו האומות את ישראל לגמרי אלא שיהיו נשארים מהם כמו שאירע בימי מרדכי ואסתר שנשארו מהם חמשת אלפים ושלש מאות איש ולכן אמר הכתוב כי אם אעשה כלה בכל הגוים אשר הפצותיך שמה אתך לא אעשה כלה כי אם יסורך במשפט ונקה לא אנקך כלומר כי אם יסורך במשפט ונקה לא אנקך כלומר כי אם יסורך במשפט ונקה לא אנקך כלומר

ולא אמר לפניהם ומפני מה אינו אומר לפניהם
ליה אינו יכול לומר שמא אומר אני אמרתי
לפני שהוא אומר שמא אומר אני אמרתי
ולפני שהוא אומר שמא אומר אני אמרתי
ולפני שהוא אומר שמא אומר אני אמרתי
ול

הלא הוא הדבר אשר דברתי אליכם בהיותי עמכם עוד ואומר אליכם כי מלא כל הכתוב בתורת משה עלי בתורת משה ובנביאים ובתהלים עלי. אז פתח את לבם להבין את הכתובים. ויאמר אליהם כה כתוב וכה היה מוכרח המשיח לסבול וביום השלישי לקום מן המתים. ושיכתב בשמו בכל העמים לתשובה ולסליחת חטאים החל מירושלים. ואתם עדים לדברים האלה. ואני שולח עליכם את הבטחת אבי. אבל אתם שבו בעיר ירושלים עד אשר תלבשו כח מן המרום. ויהי בהיותו מברכם ויפרד מהם ויעל השמים. והם השתחוו לו ושבו לירושלים בשמחה גדולה. והיו תמיד בבית המקדש מהללים ומברכים את האלהים. אמן.

ויהי בשמוע יעקב את דברי בניו ויאמר הנה אנכי
עומד בפתח הבית ואשמע מפיהם את אשר
ידברו ויהי כאשר כלו כל בניו לדבר אל אביהם
ויאמר יעקב אל בניו ויאמר הנה אנכי מת ולא
אדע מה יעשה אלהים עמכם ולא אדע מה יהיה
אחריתכם ועתה אם מצאתי חן בעיניכם שימו
נא ידכם תחת ירכי ועשיתם עמדי חסד ואמת
ולא תקברוני במצרים כי לא אשכב עם אבותי
ונשאתם אותי ממצרים וקברתם אותי בקבורתם
ויאמרו כל בניו אליו כאשר ציוה אבינו כן נעשה
לך ויאמר ישבעו לי ויאמר ישראל אל יוסף בנו
ויאמר אליו אם נא מצאתי חן בעיניך שים נא
ידך תחת ירכי ועשית עמדי חסד ואמת אל נא
תקברני במצרים ושכבתי עם אבותי ונשאתני
ממצרים וקברתני בקברתם ויאמר אנכי אעשה
כדברך ויאמר השבעה לי ויאשבע לו וישתחו
ישראל על ראש המטה ויהי אחרי הדברים האלה
ויאמר יוסף אל אביו הנה חלה אביך ויקח את
שני בניו עמו את מנשה ואת אפרים ויגד ליעקב
ויאמר הנה בנך יוסף בא אליך ויתחזק ישראל
וישב על המטה ויאמר יעקב אל יוסף אל שדי
נראה אלי בלוז בארץ כנען ויברך אתי ויאמר אלי
הנני מפרך והרביתיך ונתתיך לקהל עמים ונתתי
את הארץ הזאת לזרעך אחריך אחזת עולם ועתה
שני בניך הנולדים לך בארץ מצרים עד באי אליך
מצרימה לי הם אפרים ומנשה כראובן ושמעון
יהיו לי ומולדתך אשר הולדת אחריהם לך יהיו
על שם אחיהם יקראו בנחלתם ואני בבאי מפדן
מתה עלי רחל בארץ כנען בדרך בעוד כברת
הארץ לבא אפרתה ואקברה שם בדרך אפרת
הוא בית לחם ויראה ישראל את בני יוסף ויאמר
מי אלה ויאמר יוסף אל אביו כי בני הם אשר נתן
לי אלהים במקום הזה ויאמר קחם נא אלי ואברכם
ועיני ישראל כבדו מזקנה לא יוכל לראות ויגש
אותם אליו וישק להם ויחבק להם ויאמר יעקב
אל יוסף ראה פניך לא פללתי והנה הראה אתי
אלהים גם את זרעך ויוצא יוסף אותם מעם ברכיו
וישתחו לאפיו ארצה ויקח יוסף את שניהם את
אפרים בימינו משמאל ישראל ואת מנשה בשמאלו
משמאל ישראל וישלח את ימינו וישם על ראש
אפרים הצעיר ואת שמאלו על ראש מנשה שכל
את ידיו כי מנשה הבכור ויברך את יוסף ויאמר
האלהים אשר התהלכו אבותי לפניו אברהם ויצחק
האלהים הרעה אתי מעודי עד היום הזה המלאך
הגואל אתי מכל רע את הנערים יברך ויקרא בהם
שמי ושם אבותי אברהם ויצחק וידגו לרב בקרב
הארץ וירא יוסף כי ישית אביו יד ימינו על ראש
אפרים וירע בעיניו ויתמך יד אביו להסיר אתה
מעל ראש אפרים על ראש מנשה ויאמר יוסף אל
אביו לא כן אבי כי זה הבכר שים ימינך על ראשו
וימאן אביו ויאמר ידעתי בני ידעתי גם הוא יהיה
לעם וגם הוא יגדל אבל אחיו הקטן יגדל ממנו
וזרעו יהיה מלא הגוים ויברכם ביום ההוא לאמר
בך יברך ישראל לאמר ישמך אלהים כאפרים
וכמנשה ויאמר ישראל אל יוסף הנה אנכי מת
והיה אלהים עמכם והשיב אתכם אל ארץ אבותיכם
ואני נתתי לך שכם אחד על אחיך אשר לקחתי
מיד האמרי בחרבי ובקשתי ויקרא יעקב אל בניו
ויאמר האספו ואגידה לכם את אשר יקרא אתכם
באחרית הימים הקבצו ושמעו בני יעקב ושמעו
אל ישראל אביכם ראובן בכורי אתה כחי וראשית
אוני יתר שאת ויתר עז פחז כמים אל תותר כי
עלית משכבי אביך אז חללת יצועי עלה קרא
שמעון ולוי אחים כלי חמס מכרתיהם בסודם אל
תבא נפשי בקהלם כי באפם הרגו איש ובערתם
עקרו שור ארור אפם כי עז ועברתם כי קשתה
אחלקם ביעקב ואפיצם בישראל יהודה אתה יודוך
אחיך ידך בעורף אויביך ישתחוו לך בני אביך
גור אריה יהודה מטרף בני עלית כרע רבץ כאריה
וכלביא מי יקימנו לא יסור שבט מיהודה ומחוקק
מבין רגליו עד כי יבא שילה ולו יקהת עמים
אסרי לגפן עירה ולשרקה בני אתנו כבס ביין
לבושו ובדם ענבים סותה חכלילי עינים מיין
ולבן שנים מחלב זבולן לחוף ימים ישכון והוא
לחוף אניות ויכתף על צידון יששכר חמר גרם
רבץ בין המשפתים וירא מנוחה כי טוב ואת
הארץ כי נעמה ויט שכמו לסבול ויהי למס עבד
דן ידין עמו כאחד שבטי ישראל יהי דן נחש עלי
דרך שפיפן עלי ארח הנשך עקבי סוס ויפל רכבו
אחור לישועתך קויתי יהוה וגד גדוד יגודנו והוא
יגד עקב אשר שמנה לחמו והוא יתן מעדני מלך
נפתלי אילה שלחה הנתן אמרי שפר ויתן אמרי
נועם בן פרת יוסף בן פרת עלי עין בנות צעדה
עלי שור ויתגרהו וירבו וישטמהו בעלי חצים
ותשב באיתן קשתו ויפזו זרועי ידיו מידי אביר
יעקב משם רעה אבן ישראל מאל אביך ויעזרך
ואת שדי ויברכך ברכת שמים מעל ברכת תהום
רבצת תחת ברכת שדים ורחם ברכת אביך גברו
על ברכת הוריי עד תאות גבעת עולם תהיינה
לראש יוסף ולקדקד נזיר אחיו ויטרף כזאב בקר
יאכל עד ערב ולעת חלק שלל יחלק בנימין
כל אלה שבטי ישראל שנים עשר ואת זאת אשר
דבר להם אביהם ויברך אותם איש אשר כברכתו
ברך אותם ויצו אותם ויאמר אליהם אני נאסף אל
עמי קברו אותי אל אבותי אל המערה אשר בשדה
עפרון החתי אל פני ממרא בארץ כנען אשר קנה
אברהם את השדה מאת עפרון החתי לאחזת קבר
שמה קברו את אברהם ואת שרה אשתו שמה קברו
את יצחק ואת רבקה אשתו ושמה קברתי את לאה
מקנה השדה והמערה אשר בו מאת בני חת ויכל
יעקב מצות אל בניו ויאסף רגליו אל המטה ויגוע
ויאסף אל עמיו ויפל יוסף על פני אביו ויבך עליו
ויצו יוסף את עבדיו את הרופאים לחנט את אביו
ויחנטו הרופאים את ישראל ויעבר עליו ארבעים
יום כי כן ימלאו ימי החנטים ויבכו אותו מצרים
שבעים יום ויעבר ימי בכיתו ויאמר יוסף אל בית
פרעה לאמר אם נא מצאתי חן בעיניכם דברו נא
באזני פרעה לאמר אבי השביעני לאמר הנה אנכי
מת בקברי אשר כריתי לי בארץ כנען שמה תקברני
ועתה אעלה נא ואקברה את אבי ואשובה ויאמר
פרעה עלה וקבר את אביך כאשר השביעך ויעל
יוסף לקבר את אביו ויעלו אתו כל עבדי פרעה
זקני ביתו וכל זקני ארץ מצרים וכל בית יוסף
ואחיו ובית אביו רק טפם וצאנם ובקרם עזבו
בארץ גשן ויעל עמו גם רכב ויהי המחנה כבד
מאד ויבאו עד גרן האטד אשר בעבר הירדן
ויספדו שם מספד גדול וכבד עד מאד ויעש לאביו
אבל שבעת ימים וירא יושב הארץ הכנעני את
האבל בגרן האטד ויאמרו אבל כבד זה למצרים
על כן קרא שמה אבל מצרים אשר בעבר הירדן
ויעשו בניו לו כן כאשר צום אתם ויעלו אתו בני
ארצה כנען ויקברו אתו במערת שדה המכפלה
אשר קנה אברהם את השדה לאחזת קבר מאת
עפרון החתי על פני ממרא וישב יוסף מצרימה
הוא ואחיו וכל העלים אתו לקבר את אביו אחרי
קברו את אביו ויראו אחי יוסף כי מת אביהם
ויאמרו לו אולי ישטמנו יוסף והשב ישיב לנו את
כל הרעה אשר גמלנו אתו ועתה אבינו צום לפני
מותו לאמר כה תאמרון ליוסף אנא שא נא פשע
אחיך וחטאתם כי רעה גמלוך ועתה שא נא לפשע
עבדי אלהי אביך ויבך יוסף בדברם אליו וילכו גם
אחיו ויפלו לפניו ויאמרו הננו לך לעבדים ויאמר
אליהם יוסף אל תיראו כי התחת אלהים אנכי
ואתם חשבתם עלי רעה אלהים חשבה לטובה
למען עשה כיום הזה להחיות עם רב ועתה אל
תיראו אנכי אכלכל אתכם ואת טפכם וינחם אתם
וידבר על לבם ויאמר יוסף אל אחיו אנכי מת
ואלהים פקד יפקד אתכם והעלה אתכם מן הארץ
הזאת אל הארץ אשר נשבע לאברהם ליצחק
וליעקב ויאמר יוסף אל בני ישראל לאמר פקד
יפקד אלהים אתכם והעלתם את עצמותי מזה
ויאמר יוסף אל אחיו אנכי מת ואלהים פקד יפקד
אתכם והעלה אתכם מן הארץ הזאת אל הארץ
אשר נשבע לאברהם ליצחק וליעקב ויאמר יוסף
אל בני ישראל לאמר פקד יפקד אלהים אתכם
והעלתם את עצמותי מזה ויאמר יוסף אל אחיו
אנכי מת ואלהים פקד יפקד אתכם והעלה אתכם
מן הארץ הזאת אל הארץ אשר נשבע לאברהם
ליצחק וליעקב ויאמר יוסף אל בני ישראל לאמר
פקד יפקד אלהים אתכם והעלתם את עצמותי מזה
ויאמר יוסף אל אחיו אנכי מת ואלהים פקד יפקד
אתכם והעלה אתכם מן הארץ הזאת אל הארץ
אשר נשבע לאברהם ליצחק וליעקב ויאמר יוסף
אל בני ישראל לאמר פקד יפקד אלהים אתכם
והעלתם את עצמותי מזה ויאמר יוסף אל אחיו
אנכי מת ואלהים פקד יפקד אתכם והעלה אתכם
מן הארץ הזאת אל הארץ אשר נשבע לאברהם
ליצחק וליעקב ויאמר יוסף אל בני ישראל לאמר
פקד יפקד אלהים אתכם והעלתם את עצמותי מזה

ואמרת
אליו ויאמר אליו ויאמר אליו ויאמר

ואיכא דאמרי אפילו תימא רבי יוחנן הכא במאי עסקינן כגון שהיו מוכרין בשוק ואמרו לו בני העיר אל תוציא לנו אלא בזול ואין לו אלא בזה אחר יקח ממנו ויוציא לנו בזול ואיכא דאמרי אפילו תימא רבי יוחנן הכא במאי עסקינן כגון שהיו מוכרין בשוק ואמרו לו בני העיר אל תוציא לנו אלא בזול ואין לו אלא בזה אחר יקח ממנו ויוציא לנו בזול

מתני׳ המוכר פירות לחבירו בשוק ואמר לו בני העיר אל תוציא לנו אלא בזול ואין לו אלא בזה אחר יקח ממנו ויוציא לנו בזול

גמ׳ מנא הני מילי אמר רבי יוחנן משום רבי שמעון בן יוחי דכתיב ויאמר ה׳ אל משה לך רד כי שחת עמך אשר העלית מארץ מצרים סר מהר מן הדרך אשר צויתים עשו להם מסכה ויזבחו לה ויאמרו אלה אלהיך ישראל אשר העלוך מארץ מצרים ויאמר ה׳ אל משה ראיתי את העם הזה והנה עם קשה ערף הוא ועתה הניחה לי ויחר אפי בהם ואכלם ואעשה אותך לגוי גדול ויחל משה את פני ה׳ אלהיו ויאמר למה ה׳ יחרה אפך בעמך אשר הוצאת מארץ מצרים בכח גדול וביד חזקה למה יאמרו מצרים לאמר ברעה הוציאם להרג אותם בהרים ולכלותם מעל פני האדמה שוב מחרון אפך והנחם על הרעה לעמך זכור לאברהם ליצחק ולישראל עבדיך אשר נשבעת להם בך ותדבר אליהם ארבה את זרעכם ככוכבי השמים וכל הארץ הזאת אשר אמרתי אתן לזרעכם ונחלו לעולם וינחם ה׳ על הרעה אשר דבר לעשות לעמו

ואיכא דאמרי אפילו תימא רבי יוחנן הכא במאי עסקינן כגון שהיו מוכרין בשוק ואמרו לו בני העיר אל תוציא לנו אלא בזול ואין לו אלא בזה אחר יקח ממנו ויוציא לנו בזול

מתני׳ המוכר פירות לחבירו בשוק ואמר לו בני העיר אל תוציא לנו אלא בזול ואין לו אלא בזה אחר יקח ממנו ויוציא לנו בזול

גמ׳ מנא הני מילי אמר רבי יוחנן משום רבי שמעון בן יוחי דכתיב ויאמר ה׳ אל משה לך רד כי שחת עמך אשר העלית מארץ מצרים סר מהר מן הדרך אשר צויתים עשו להם מסכה ויזבחו לה ויאמרו אלה אלהיך ישראל אשר העלוך מארץ מצרים ויאמר ה׳ אל משה ראיתי את העם הזה והנה עם קשה ערף הוא ועתה הניחה לי ויחר אפי בהם ואכלם ואעשה אותך לגוי גדול ויחל משה את פני ה׳ אלהיו ויאמר למה ה׳ יחרה אפך בעמך אשר הוצאת מארץ מצרים בכח גדול וביד חזקה למה יאמרו מצרים לאמר ברעה הוציאם להרג אותם בהרים ולכלותם מעל פני האדמה שוב מחרון אפך והנחם על הרעה לעמך זכור לאברהם ליצחק ולישראל עבדיך אשר נשבעת להם בך ותדבר אליהם ארבה את זרעכם ככוכבי השמים וכל הארץ הזאת אשר אמרתי אתן לזרעכם ונחלו לעולם וינחם ה׳ על הרעה אשר דבר לעשות לעמו

ואמר לו אדוני המלך ידע נא כי אנכי ויונתן בני הוא אשר חטאנו ופשענו
לפניך ועתה אדוני המלך שמע נא אלי ואם אבי שם עליך עול כבד אנכי
אלך ואעשה כדבריך ואם אבי יסר אתכם בשוטים ואנכי ויונתן בני נוסיף
עליכם בעבותים ויאמר לו המלך אם כן אבי שם עליך עול כבד ואנכי
אוסיף על עולכם אבי יסר אתכם בשוטים ואנכי ויונתן בני נוסיף עליכם
בעבותים ויאמר לו המלך אם כן אבי שם עליך עול כבד ואנכי אוסיף על
עולכם אבי יסר אתכם בשוטים ואנכי ויונתן בני נוסיף עליכם בעבותים
ויאמר לו המלך אם כן אבי שם עליך עול כבד ואנכי אוסיף על עולכם אבי
יסר אתכם בשוטים ואנכי ויונתן בני נוסיף עליכם בעבותים ויאמר לו
המלך אם כן אבי שם עליך עול כבד ואנכי אוסיף על עולכם אבי יסר אתכם
בשוטים ואנכי ויונתן בני נוסיף עליכם בעבותים ויאמר לו המלך אם כן
אבי שם עליך עול כבד ואנכי אוסיף על עולכם אבי יסר אתכם בשוטים
ואנכי ויונתן בני נוסיף עליכם בעבותים ויאמר לו המלך אם כן אבי שם
עליך עול כבד ואנכי אוסיף על עולכם אבי יסר אתכם בשוטים ואנכי
ויונתן בני נוסיף עליכם בעבותים ויאמר לו המלך אם כן אבי שם עליך
עול כבד ואנכי אוסיף על עולכם אבי יסר אתכם בשוטים ואנכי ויונתן בני
נוסיף עליכם בעבותים ויאמר לו המלך אם כן אבי שם עליך עול כבד
ואנכי אוסיף על עולכ

ליבי ואמרתי אל נפשי הנה הגדלתי והוספתי חכמה על כל
שהיו לפני על ירושלים ולבי ראה הרבה חכמה ודעת
ואתן את לבי לדעת חכמה ודעת הוללות ושכלות
ידעתי שגם זה הוא רעיון רוח כי ברוב חכמה רוב
כעס ויוסיף דעת יוסיף מכאוב ואני אמרתי בלבי
אלכה נא אנסכה בשמחה וראה בטוב והנה גם הוא
הבל ואל שחוק אמרתי מהולל ושמחה מה זה עושה
תרתי ברוחי למשוך בייין ולבי נוהג בחכמה ולהחזיק
בסכלות עד אשר אראה אי זה טוב לבני האדם אשר
יעשו תחת השמים מספר ימי חייהם הגדלתי מעשי
בניתי לי בתים נטעתי לי כרמים עשיתי לי גנות
ופרדסים ונטעתי בהם עצי פרי כל פרי עשיתי לי
ברכות מים להשקות מהם יער צומח עצים ואני
קניתי עבדים ושפחות ובני בית היה לי גם מקנה
בקר וצאן הרבה היה לי מכל שהיו לפני בירושלים
אף כספ וזהב סגולת מלכים ומדינות עשיתי לי
שרים ושרות ותענוגות בני אדם שדה ושדות הרבה
וגדלתי והוספתי מכל שהיו לפני בירושלים אף
חכמתי עמדה לי וכל אשר שאלו עיני לא אצלתי
מהם לא מנעתי לבי משום שמחה כי לבי שמח
מכל עמלי וזה היה חלקי מכל עמלי והפניתי אני
בכל מעשי שעשו ידי ובעמל שעמלתי לעשות והנה
הכל הבל ורעות רוח ואין יתרון תחת השמש ופניתי
אני לראות חכמה והוללות וסכלות כי מה האדם
שיבוא אחרי המלך כבר עשוהו וכמה שראיתי
שיש יתרון לחכמה מן הסכלות כיתרון האור מן
החשך החכם עיניו בראשו והסכל בחשך הולך
וידעתי גם אני שמקרה אחד יקרה את כולם
ואמרתי בלבי כמקרה הסכל גם אני יקרני ולמה
חכמתי אז יתרתי ודברתי בלבי שגם זה הבל כי
אין זכרון לחכם עם הסכל לעולם בשכבר הימים
הבאים הכל נשכח ואיך ימות החכם עם הסכל
ושנאתי את החיים כי רע עלי המעשה אשר נעשה
תחת השמש כי הכל הבל ורעות רוח ושנאתי את
כל עמלי שאני עמל תחת השמש שיניחנו לאדם
שיהיה אחרי ומי יודע אם יהיה חכם או סכל
ושלט בכל עמלי שעמלתי ושחכמתי תחת השמש
גם זה הבל ואסבב אני ולבי להתיאש על כל העמל
שעמלתי תחת השמש כי יש אדם שעמלו בחכמה
ובדעת ובכשרון ולאדם שלא עמל בו יתננו חלקו
גם זה הבל ורעה רבה כי מה יהיה לאדם בכל עמלו
וברעיון לבו שהוא עמל תחת השמש כי כל ימיו
מכאובים וכעס עניניו גם בלילה לא שכב לבו גם
זה הבל הוא אין טוב באדם שיאכל ושתה ושהראה
את נפשו טוב בעמלו גם ראיתי אני שזה מיד
האלהים כי מי יאכל ומי יחיש חוץ ממני כי לאדם
שטוב לפניו נתן חכמה ודעת ושמחה ולחוטא נתן
עניין לאסף ולכנס ולתת לטוב לפני האלהים גם
זה הבל ורעות רוח לכל זמן ועת לכל חפץ תחת
השמים עת ללדת ועת למות עת לטעת ועת לעקור
נטוע עת להרוג ועת לרפא עת לפרוץ ועת לבנות
עת לבכות ועת לשחוק עת לספוד ועת לרקוד עת
להשליך אבנים ועת כנוס אבנים עת לחבק ועת
לרחק מחבק עת לבקש ועת לאבד עת לשמור ועת
להשליך עת לקרוע ועת לתפור עת לחשות ועת
לדבר עת לאהוב ועת לשנוא עת מלחמה ועת שלום
מה יתרון העושה באשר הוא עמל בו ראיתי את
העניין אשר נתן אלהים לבני האדם לענות בו את
הכל עשה יפה בעתו גם את העולם נתן בלבם
מבלי אשר לא יכלה האדם את המעשה אשר עשה
האלהים מראשית ועד אחרית ידעתי כי אין טוב
באדם כי אם לשמוח ולעשות טוב בחייו וגם כל
האדם שיאכל ושתה וראה טוב בכל עמלו מתנת
אלהים היא ידעתי כי כל אשר יעשה האלהים הוא
יהיה לעולם על זה אין להוסיף ומזה אין לגרוע
והאלהים עשה שיראו מלפניו דבר שהיה כבר הוא
ואשר להיות כבר היה והאלהים יבקש את נרדף
ראיתי עוד תחת השמש מקום המשפט ושמה הרשע
ומקום הצדק ושמה העול ואמרתי בלבי את הצדיק
ואת הרשע ישפוט האלהים כי עת לכל חפץ ועל כל
המעשה שם עת לכל דבר אמרתי בלבי על דבר בני
האדם לברר להם האלהים ולראות שהם בהמה המה
להם כי מקרה בני האדם ומקרה הבהמה מקרה אחד
להם כמות זה כן מות זה ורוח אחד לכולם ומותר
האדם מן הבהמה אין כי הכל הבל הכל הולך אל
מקום אחד הכל היה מן העפר והכל שב אל העפר
מי יודע רוח בני האדם העולה היא למעלה ורוח
הבהמה היורדת היא למטה לארץ ואראה כי אין טוב
מאשר ישמח האדם במעשיו כי הוא חלקו כי מי יביאנו
לראות במה שיהיה אחריו ושבתי אני וראיתי את כל
העשקות אשר נעשות תחת השמש והנה דמעת העשוקים
ואין להם מנחם ומיד עושקיהם כח ואין להם מנחם
ושבחתי אני את המתים שכבר מתו מן החיים
שהחיים עדיין חיים להם ומוב מן שניהם את אשר
עדן לא היה אשר לא ראה את המעשה הרע אשר נעשה
תחת השמש וראיתי אני את כל עמל וכל כשרון
המעשה כי הוא קנאת איש מרעהו גם זה הבל ורעות
רוח הכסיל חובק את ידיו ואוכל את בשרו טוב
מלא כף נחת משני מלאי חפנים עמל ורעות רוח
ושבתי אני ואראה הבל תחת השמש יש אחד ואין
שני גם בן גם אח אין לו ואין קץ לכל עמלו גם
עינו לא תשבע עושר ולמי אני עמל ומחסר את נפשי
מטובה גם זה הבל ועניין רע הוא טובים השנים
מן האחד אשר יש להם שכר טוב בעמלם כי אם יפלו
האחד יקים את חברו ואוי לאחד שנפל ואין שני
להקימו גם אם ישכבו שנים וחם להם ואחד איך
יחם גם אם יתקפנו האחד שנים יעמדו נגדו והחוט
המשולש לא במהרה ינתק טוב ילד מסכן וחכם מלך
זקן וכסיל אשר לא ידע להזהר עוד מבית האסורים
כי אם למלוכה יצא וגם נולד במלכותו רישו ראיתי
את כל החיים המהלכים תחת השמש עם הילד השני
אשר יעמוד תחתיו אין קץ לכל העם לכל אשר היה
לפניהם גם האחרונים לא ישמחו בו כי גם זה הבל
ורעות רוח שמור רגליך כאשר תלך אל בית האלהים
וקרוב לשמוע מתת הכסילים זבח כי אינם יודעים
לעשות רע אל תבהל בפיך ולבך אל יעלה דבר לפני
האלהים כי האלהים בשמים ואתה על הארץ על כן
יהיו דבריך מעטים כי בא החלום בכוב עסקים וקול
כסיל בכוב דברים כאשר תדר נדר לאלהים אל תאחר
לשלמו כי אין חפץ בכסילים את אשר תדר שלם טוב
אשר לא תדר משלם את אל תתן את פיך לחטיא את
בשרך ואל תאמר לפני המלאך כי שגגה היתה למה
יקצף האלהים על קולך וחבל את מעשה ידיך כי
במרוב חלומות והבלים ודברים הרבה כי את האלהים
ירא כי אם יש עושק דל וגזל משפט וצדקה במדינה
אל תתמה על החפץ כי גבוה מעל גבוה שומר וגבוהים
עליהם ויתרון ארץ בכל הוא מלך שדה נעבד כל
אוהב כסף לא ישבע כסף ומי אוהב הון לא תבואה
גם זה הבל בטוב רבו האוכלים ומה יתרון לבעלים
כי אם ראות בעיניהם יש רעה חולה ראיתי תחת
השמש עושר שמור לבעליו לרעתו ואבד העושר
ההוא בענין רע והוליד בן ואין בידו מאומה כאשר
יצא מבטן אמו שב ללכת כאשר בא וכל עמלו לא
ישא בידו אשר הלך בשביל רוח גם זה רעה חולה
בכל אשר הלך מה יתרון לו אשר עמל לרוח גם כל
ימיו בחשך יאכל וכעס הרבה וחליו וקצף גם הנה
אשר ראיתי אני טוב אשר יפה לאכל ולשתות ולראות
טוב בכל עמלו שיעמול תחת השמש מספר ימי חייו
אשר נתן לו האלהים כי הוא חלקו וגם כל האדם
אשר נתן לו האלהים עושר ונכסים והשליטו לאכול
ממנו ולשאת את חלקו ולשמח בעמלו זה מתת אלהים
הוא כי לא ירבה את ימי חייו כי האלהים מענה
בשמחת לבו יש רעה אשר ראיתי תחת השמש ורבה
היא על האדם איש אשר נתן לו האלהים עושר ונכסים
וכבוד ולא חסר לנפשו מכל אשר יתאוה ולא השליטו
האלהים לאכול ממנו כי אם איש נכרי יאכלנו זה
הבל וחולי רע הוא אם יוליד איש מאה וחיי שנים
רבים ורבו ימי שניו ונפשו לא תשבע מן הטוב וגם
קבורה לא היתה לו אמרתי טוב ממנו הנפל כי בהבל
בא ובחשך ילך ובחשך שמו יכוסה גם שמש לא ראה
ולא ידע נחת לזה מזה גם אם אלף שנים יחיה פעמים
ואין טוב הלא אל מקום אחד הולכים כל עמל האדם
לפיהו וגם הנפש לא תמלא כי מה יותר לחכם מן
הכסיל מה לעני יודע להלך נגד החיים טוב מראה
עינים מהלך נפש גם זה הבל ורעות רוח אשר היה
כבר נקרא שמו וידוע הוא אשר אדם הוא ולא יוכל
לריב את אשר תקיף ממנו כי רבות דברים מרבים
הבל מה יתר לאדם כי מי יודע מה טוב לאדם בחיים
מספר ימי חיי הבלו ועשה אותם כצל כי מי יגיד
לאדם מה יהיה אחרי תחת השמש טוב שם משמן טוב
ויום המות מיום הולדו טוב ללכת אל בית אבל מלכת
אל בית משתה כי הוא סוף כל האדם והחי יתן אל
לבו טוב כעס משחוק כי ברוע פנים ייטב לב לב
חכמים בבית אבל ולב כסילים בבית שמחה טוב לשמוע
גערת חכם מאיש שמע שיר כסילים כי כקול הסירים
תחת הסיר כן שחוק הכסיל גם זה הבל כי העושק
יהולל חכם ותאבד מתנה את לבב ומוב דבר מראשיתו
מאחריתו טוב ארך רוח מגבה רוח אל תבהל ברוחך
לכעוס כי כעס בחיק כסילים ינוח אל תאמר מה היה
שהימים הראשונים היו טובים מאלה כי לא מחכמה
שאלת על זה כי טובה חכמה עם נחלה ויתרון לראי
השמש כי בצל החכמה בצל הכסף ויתרון דעת החכמה
תחיה בעליה את אשר עוות האלהים מי יוכל לתקן
אותו בטוב היום עשה וביום רעה ראה גם את זה לעמת
זה עשה האלהים למען לא ימצא האדם אחריו כל את
הכל ראיתי בימי הבלי יש צדיק אובד בצדקו ויש
רשע מאריך ברעתו אל תהי צדיק הרבה ואל תתחכם
יתר למה תשומם אל תרשע הרבה ואל תהי סכל למה
תמות טוב אשר תאחז בזה וגם מזה אל תנח את ידך
כי יראת אלהים תצא את כלם החכמה תעוז לחכם
מעשרה שליטים אשר היו בעיר כי אדם אין צדיק
בארץ אשר יעשה טוב ולא יחטא גם אל כל הדברים
אשר ידברו אל תתן לבך פן תשמע את עבדך מקללך
כי גם פעמים רבות ידעה לבך כי גם אתה קללת
אחרים כל זה נסיתי בחכמה אמרתי אחכמה והיא
רחוקה ממני מה שהיה רחוק ועמק עמק מי ימצאנו
סבותי אני ולבי לדעת ולתור ולבקש חכמה וחשבון
ולדעת רשע כסל והסכלות והוללות ומוצא אני מר
ממות את האשה אשר היא מצודים ולבה חרמים ידיה
אסורים טוב לפני האלהים ימלט ממנה וחוטא יתפש
בה הנה זה מצאתי אמרה קהלת אחת לאחת למצוא
חשבון אשר עוד בקשה נפשי ולא מצאתי אדם אחד
מאלף מצאתי ואשה מכל אלה לא מצאתי רק זה מצאתי
לבדי את האדם ישר עשה האלהים ואתם בקשו חשבונות
רבים

ואמר לו אלהים אני אל אביך אל תירא מרדה מצרימה כי לגוי גדול אשימך שם אנכי ארד עמך מצרימה ואנכי גם עלה אעלך וגו׳ ואמר ויאמר אלהים אל ישראל במראות הלילה ויאמר יעקב יעקב ויאמר הנני ויאמר אנכי האל אלהי

ויהי כאשר שלח אברם את הגר ותלד לו ישמעאל ויהי אברם בן שמונים ושש שנה בלדת הגר את ישמעאל לאברם׃ ויהי אברם בן תשעים שנה ותשע שנים וירא יהוה אל אברם ויאמר אליו אני אל שדי התהלך לפני והיה תמים׃ ואתנה בריתי ביני ובינך וארבה אותך במאד מאד׃ ויפל אברם על פניו וידבר אתו אלהים לאמר׃ אני הנה בריתי אתך והיית לאב המון גוים׃ ולא יקרא עוד את שמך אברם והיה שמך אברהם כי אב המון גוים נתתיך׃ והפרתי אותך במאד מאד ונתתיך לגוים ומלכים ממך יצאו׃ והקמתי את בריתי ביני ובינך ובין זרעך אחריך לדרתם לברית עולם להיות לאל לך ולזרעך אחריך׃ ונתתי לך ולזרעך אחריך את ארץ מגוריך את כל ארץ כנען לאחזת עולם והייתי להם לאלהים׃ ויאמר אלהים אל אברהם ואתה את בריתי תשמר אתה וזרעך אחריך לדרתם׃ זאת בריתי אשר תשמרו ביני ובינכם ובין זרעך אחריך המול לכם כל זכר׃ ונמלתם את בשר ערלתכם והיה לאות ברית ביני וביניכם׃ ובן שמנת ימים ימול לכם כל זכר לדרתיכם יליד בית וממקנת כל נכר אשר לא מזרעך הוא׃ הימול ימול יליד ביתך וממקנת כספך והיתה בריתי בבשרכם לברית עולם׃ וערל זכר אשר לא ימול את בשר ערלתו ונכרתה הנפש ההוא מעמיה את בריתי הפר׃ ויאמר אלהים אל אברהם שרי אשתך לא תקרא את שמה שרי כי שרה שמה׃ וברכתי אתה וגם נתתי ממנה לך בן וברכתיה והיתה לגוים מלכי עמים ממנה יהיו׃ ותפל אברהם על פניו ויצחק ויאמר בלבו הלבן מאה שנה יולד ואם שרה בת תשעים שנה תלד׃ ויאמר אברהם אל האלהים לו ישמעאל יחיה לפניך׃ ויאמר אלהים אבל שרה אשתך ילדת לך בן וקראת את שמו יצחק והקמתי את בריתי אתו לברית עולם לזרעו אחריו׃ ולישמעאל שמעתיך הנה ברכתי אתו והפריתי אתו והרביתי אתו במאד מאד שנים עשר נשאים יוליד והתתיו לגוי גדול׃ ואת בריתי אקים את יצחק אשר תלד לך שרה למועד הזה בשנה האחרת׃ ויכל לדבר אתו ויעל אלהים מעל אברהם׃ ויקח אברהם את ישמעאל בנו ואת כל יליד ביתו וכל מקנת כספו כל זכר באנשי בית אברהם וימל את בשר ערלתם ביום הזה כאשר דבר אתו אלהים׃ ואברהם בן תשע ושמנים שנה בהמלו בשר ערלתו׃ וישמעאל בנו בן שלש עשרה שנה בהמלו את בשר ערלתו׃ ביום הזה נמול אברהם וישמעאל בנו׃ וכל אנשי ביתו ילד בית ומקנת כסף מאת כל בן נכר נמלו אתו׃ ויאמר אלהים אל אברהם שרי אשתך לא תקרא את שמה שרי כי שרה שמה׃ וברכתי אתה וגם נתתי ממנה לך בן וברכתיה והיתה לגוים מלכי עמים ממנה יהיו׃ ותפל אברהם על פניו ויצחק ויאמר בלבו הלבן מאה שנה יולד ואם שרה בת תשעים שנה תלד׃ ויאמר אברהם אל האלהים לו ישמעאל יחיה לפניך׃ ויאמר אלהים אבל שרה אשתך ילדת לך בן וקראת את שמו יצחק והקמתי את בריתי אתו לברית עולם לזרעו אחריו׃ ולישמעאל שמעתיך הנה ברכתי אתו והפריתי אתו והרביתי אתו במאד מאד שנים עשר נשאים יוליד והתתיו לגוי גדול׃ ואת בריתי אקים את יצחק אשר תלד לך שרה למועד הזה בשנה האחרת׃ ויכל לדבר אתו ויעל אלהים מעל אברהם׃ ויקח אברהם את ישמעאל בנו ואת כל יליד ביתו וכל מקנת כספו כל זכר באנשי בית אברהם וימל את בשר ערלתם ביום הזה כאשר דבר אתו אלהים׃ ואברהם בן תשע ושמנים שנה בהמלו בשר ערלתו׃ וישמעאל בנו בן שלש עשרה שנה בהמלו את בשר ערלתו׃ ביום הזה נמול אברהם וישמעאל בנו׃ וכל אנשי ביתו ילד בית ומקנת כסף מאת כל בן נכר נמלו אתו׃

ואמרו לו כי אין לנו מלך כי אם ה' ועתה אם אין אתה מושיע לנו אין לנו מלך ואין לנו מה לעשות
ויאמר להם שמואל לכו ואשלחה אתכם אל הגלגל ונחדש שם את המלוכה כי שם מלכו אבותינו
ואבותיכם לפני ה' ושם נזבחה זבחי שלמים לה' ונשמח לפניו ונאמר יחי המלך ויחי המלך
ויהי המלך ברוך ויהי המלך ברוך ויהי המלך ברוך ויהי המלך ברוך ויהי המלך ברוך ויהי המלך
ברוך ויהי המלך ברוך ויהי המלך ברוך ויהי המלך ברוך ויהי המלך ברוך ויהי המלך ברוך
ויהי המלך ברוך ויהי המלך ברוך ויהי המלך ברוך ויהי המלך ברוך ויהי המלך ברוך ויהי

מגילת בתולה זעירה

ויהי בשנת שבע עשרה למלכות אחשורוש המלך, בחודש ניסן, בימים אשר ישב המלך על כסא מלכותו בשושן הבירה. ותהי בשנה ההיא מלכה יפת תואר ושמה ורדית, בת לאחד משרי המדינות הרחוקות. ולא ידעו איש ואשה כי היא יהודיה, כי אביה שינה את שמו ואת שם משפחתו בעת שהיה עוד נער.

ויהי בחדש הרביעי, בחודש תמוז, ויעש המלך משתה גדול לכל שריו ועבדיו, לחיל פרס ומדי ולפחות המדינות לפניו, להראות את עשר כבוד מלכותו ואת יקר תפארת גדולתו ימים רבים, מאה ושמונים יום. ובמלאת הימים האלה עשה המלך משתה לכל העם הנמצאים בשושן הבירה, למגדול ועד קטן, שבעת ימים בחצר גנת בירנית, חצר הגן אשר בבית המלך.

ויהי ביום השלישי למשתה, בהיות לב המלך טוב מיין, ויאמר לאמר לבגתא ותרבונא שבעת הסריסים המשרתים לפניו, להביא את ורדית המלכה בכתר מלכותה לפני המלך, להראות לעמים ולשרים את יפיה כי טובה היתה מאד למראה עין. ותמאן ורדית המלכה לבוא בדבר המלך אשר ביד הסריסים, ולא באה.

ויקצף המלך מאד, וחמתו בערה בו, ויאמר לחכמים יודעי הדת והדין, אשר לפניו היו כרשנא שתר אדמתא תרשיש מרס ממוכן, כי כן דרך המלך לדבר אל כל יודעי דת ודין. מה לעשות למלכה ורדית על אשר לא עשתה את דבר המלך אחשורוש ביד הסריסים?

ויען ממוכן לפני המלך והשרים, לא על המלך לבדו עוותה המלכה ורדית, כי אם על כל השרים ועל כל העמים אשר בכל מדינות המלך אחשורוש. כי יצא דבר המלכה אל כל הנשים, ותבזינה בעיני בעליהן, כאשר אמר המלך ויעשו כן. ועתה אם על המלך טוב, יצא דבר מלכות מלפניו, ויכתב בדתי פרס ומדי ולא יעבור, אשר לא תבוא ורדית המלכה עוד לפני המלך אחשורוש, ומלכותה יתן המלך לרעותה הטובה ממנה.

ויהי הדבר הזה בעיני המלך ובעיני השרים, ויעש המלך כדבר ממוכן. ויכתב ספר בדתי פרס ומדי ולא יעבור, אשר לא תבוא ורדית המלכה עוד לפני המלך אחשורוש, ומלכותה יתן המלך לרעותה הטובה ממנה. ויהי כשמוע המלך את הדת אשר יכתב, ויקרא לכל עבדיו ולכל שריו, ויהי הדבר כטוב בעיני המלך ובעיני שריו, ויעש המלך ככל אשר דבר ממוכן.

ותשלח אגרות בכל מדינות המלך, אל כל עם ולשונו, איש כלשון עמו ואל כל יהודי כלשונו, כי כל איש יהודי אשר יראה את ורדית המלכה בבית איש, יהרגנו ויאבדנו מיד. ויהי כאשר שמעו היהודים את הדבר הזה, ויתאבלו אבל גדול, ויצומו ויבכו ויספדו, כי ידעו כי אבדה אבדה גדולה ליהודים, כי ורדית המלכה יפת תואר ושמה ורדית, בת לאחד משרי המדינות הרחוקות. ולא ידעו איש ואשה כי היא יהודיה, כי אביה שינה את שמו ואת שם משפחתו בעת שהיה עוד נער.

ויהי בחדש הרביעי, בחודש תמוז, ויעש המלך משתה גדול לכל שריו ועבדיו, לחיל פרס ומדי ולפחות המדינות לפניו, להראות את עשר כבוד מלכותו ואת יקר תפארת גדולתו ימים רבים, מאה ושמונים יום. ובמלאת הימים האלה עשה המלך משתה לכל העם הנמצאים בשושן הבירה, למגדול ועד קטן, שבעת ימים בחצר גנת בירנית, חצר הגן אשר בבית המלך.

ויהי ביום השלישי למשתה, בהיות לב המלך טוב מיין, ויאמר לאמר לבגתא ותרבונא שבעת הסריסים המשרתים לפניו, להביא את ורדית המלכה בכתר מלכותה לפני המלך, להראות לעמים ולשרים את יפיה כי טובה היתה מאד למראה עין. ותמאן ורדית המלכה לבוא בדבר המלך אשר ביד הסריסים, ולא באה.

ויקצף המלך מאד, וחמתו בערה בו, ויאמר לחכמים יודעי הדת והדין, אשר לפניו היו כרשנא שתר אדמתא תרשיש מרס ממוכן, כי כן דרך המלך לדבר אל כל יודעי דת ודין. מה לעשות למלכה ורדית על אשר לא עשתה את דבר המלך אחשורוש ביד הסריסים, ולא באה.

ויען ממוכן לפני המלך והשרים, לא על המלך לבדו עוותה המלכה ורדית, כי אם על כל השרים ועל כל העמים אשר בכל מדינות המלך אחשורוש. כי יצא דבר המלכה אל כל הנשים, ותבזינה בעיני בעליהן, כאשר אמר המלך ויעשו כן. ועתה אם על המלך טוב, יצא דבר מלכות מלפניו, ויכתב

כלל כ. כמה מיני מחלוקת יש בין חכמים ומה הדין בכל אחד ואחד.

כל מחלוקת שהיא לשם שמים סופה להתקיים, כמו מחלוקת הלל ושמאי. ושאינה לשם שמים אין סופה להתקיים, כמו מחלוקת קורח וכל עדתו. ומחלוקת שהיתה בימי יהושע בן פרחיה ובימי ינאי המלך, שהיתה לשם שמים סופה להתקיים. ואלו הן דברי המחלוקת שהיתה בימי יהושע בן פרחיה ובימי ינאי המלך: יהושע בן פרחיה אומר אל תעש עצמך כרשע. ואל תרחק את חברך מן המקום. ואל תאמין בעצמך עד יום מותך. ואל תדון את חברך עד שתגיע למקומו. ואל תאמר דבר שאי אפשר לשמוע סופו להשמע. ואל תאמר לחברך חתום לי שלא בעדים. ואל תלוג. ואל תשקר. ואל תרגיל עצמך לומר עתיד אני לשמוע. שכן מצינו בשלשה אבות העולם שנתנסו בעשרה נסיונות ועמדו בכולם. ללמדך שכל מי שהוא מתנסה ועומד בנסיון הרי זה מקבל שכר הרבה. ומה הן דברי המחלוקת שהיתה בימי ינאי המלך: ינאי המלך אומר אל תדאג לא על עצמך ולא על חברך ולא על בניך ולא על בנותיך. שכן מצינו בשלשה אבות העולם שלא דאגו לא על עצמם ולא על חברם ולא על בניהם ולא על בנותיהם. שכן מצינו באברהם שלא דאג לא על עצמו ולא על חברו ולא על בניו ולא על בנותיו